

voorzichtig te zijn met het geven van krediet aan de inlander. Bij wanbetaling wordt hij die het krediet verstrekke, ervoor verantwoordelijk gesteld, zoals bericht in de brieven [fol. 604] van 15 oktober en 15 november 1760. Verontschuldigen, zoals de onvermijdelijkheid van voorschotten, worden niet aanvaard. Van f 10.789 die de vroegere resident Nicolaas Ringholm aan enige Bandjarmasinse handelaren had verstrekt, is hem f 3637 opgelegd, die evenwel volgens resident De Lile niet geïnd kon worden. Volgens het bericht van 20 april 1761 van De Lile heeft de onlangs overleden vorst een schuld van f 31.154. De oude sultan is als executeur aangemaand deze af te lossen. De resident is opgedragen om te proberen deze met alle middelen in te vorderen, waarbij de pretentie van de overleden vorst dat de vorige resident 2475 Spaanse realen teveel aan overwicht had ontvangen, in mindering mag worden gebracht. De residenten rapporteerden in hun brief van 30 oktober 1761 dat slechts 2000 Spaanse realen waren afgelost, [fol. 605] zodat de schuld nog f 24.555 bedraagt, terwijl het totale bedrag aan schulden f 54.452 is. Daarvan mag f 14.031 afgetrokken worden als oninbaar, f 42 en f 45 op rekening van winst en verlies en f 2819, waarvan de helft aan Ringholm ter vergoeding is opgelegd en de andere helft mag worden afgeschreven. De restant schuld te Bandjarmasin is dan f 33.808.⁵ De negotieboekjes 1756/57 t/m 1758/59 zijn in orde bevonden en teruggestuurd; die van 1760/61 zijn ontvangen. Er is bevolen de ontbrekende over 1759/60 op te zenden en staatrekeningen op te maken over de jaren waarvoor dit nog niet is geschied. Op grond van de eerstgenoemde boekjes is resident Ringholm voor teveel betaalde koelielonen f 3.503, voor teveel verstrekte lampolie f 10 en de beloning van $\frac{1}{6}$ voor de ontdekker, ofwel f 585, opgelegd. Omdat te Bandjarmasin per eind oktober 1761 nog f 157.987 aan contanten is, [fol. 606] inclusief de som door resident De Lile uitgezet voor inkoop van goud en diamanten, is besloten de bestelling van 50.000 Spaanse realen, 10.000 dukatons en rijksdaalders, en 6000 aan payment geleidelijk uit te voeren. Overigens is de residenten bericht dat het uitzetten van contanten geheel zonder toestemming is geschied. Uit het antwoord op de extracten uit de patriase brieven, opgenomen in de brief van de resident van 30 oktober, blijkt dat er te Bandjarmasin dikwijls daar geslagen vals geld in omloop is. Er is daarvan 6 realen en 16 schellingen ontvangen. De residenten moeten er beter op verdacht zijn.)

Bij aparte missive van den 30^e april passato heeft de resident De Lile gecommuniceert het overlijden van den Banjers vorst en successie van den oudsten zoon van den ouden sulthan, Pangerang Nata Dilaga, zijnde bij gelegenheid der lijkstatie van den overleden vorst op verzoek van den ouden sulthan aan geschenken door de resident gespendeert een bedragen van $303\frac{1}{2}$ Spaanse realen of f 921,4,-. "Twelk wij, op de verzekering dat sulx met geen gratie te onseggan is geweest, ter afschrijving gepasseerd hebben, alsmede $783\frac{3}{4}$ Spaanse, of f 2504,-, die door den resident De Lile bij zijn eerste audiëntie bij den nieuwen vorst, soo aan denselven, als aan de hofsgroten en andere aan geschenken zijn afgegeven, in onderstelling dat daaromtrent het meeste welzijn der Compagnie in agt is genomen.

Fol. 606v-607r.

(In de hoop dat ze de aflossing van de schulden zullen bevorderen, konden de geschenken niet zuiniger. Tevens is 200 lb buskruit afgeschreven, die op verzoek van de jonge vorst bij het overbrengen van de brief van de Compagnie zijn afgegeven. Aangezien Bandjarmasin geen buitengewone uitgaven kan velen, is tot zuinigheid aangespoord. De zware brand, die blijkens de brief van 11 mei 1761 aan de overkant in de Chinese kampong is ontstaan door het schieten op enige Bandjarmasinse vaartuigen die de loge te dicht naderden, en waarbij daarop een dode en een gewonde viel, is zeer onaangenaam. Er werd een hele maand met het hof overleg gepleegd en de oude sultan eiste in een scherpe brief rsd 500 boete. Daarbij kwam nog dat, volgens de aparte brief van De Lile van 23 juli 1761, de

5 Deze berekening is onduidelijk; het lijkt dat de schuld op f 37.515 uitkomt.